

Factsheet

Europese programma's vanaf 2021

Overzicht stand van zaken Europese programma's voor Zuid-Nederland

d.d. 10 maart 2021

- Juli 2020: Europese Raad nieuw voorstel voor Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2021-2027 neergelegd
- MFK aangevuld met pakket voor coronaherstel (Next Generation EU)
- Zes Europese programma's van belang voor Zuid-Nederland
 - [OPZuid 2021-2027](#)
 - [REACT-EU](#)
 - [Just Transition Fund \(JTF\)](#)
 - [Recovery and Resilience Facility \(RRF\)](#)
 - [Interreg](#)
 - [POP3+ 2021-2022 \(Noord-Brabant\)](#)

- MFK pakket: € 1.074 miljard
- Next Generation EU: € 750 miljard

Aanleiding

Europa is in beweging. In juli 2020 heeft de Europese Raad een nieuw voorstel neergelegd voor het Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2021-2027. Dit pakket van € 1.074 miljard geeft een overzicht van de mogelijkheden voor de komende begrotingsjaren. Het MFK is aangevuld met een pakket van € 750 miljard in het kader van coronaherstel. Hieronder volgt een overzicht van de stand van zaken van Europese programma's die van belang zijn voor Zuid-Nederland: het [OPZuid](#), [REACT-EU](#), [het Just Transition Fund \(JTF\)](#), [de Recovery en Resilience Facility \(RRF\)](#), [Interreg](#) en het [POP3+](#). Van elk programma komt het doel, het achterliggend kader, het verwachte budget, de stand van zaken en het verwachte startmoment aan bod.

OPZuid 2021-2027

Doel: Zuid-Nederland heeft met het EFRO-programma 2021-2027 de ambitie om de regionale kracht op het gebied van economie, ondernemerschap en innovatie te benutten en verder te versterken, met als doel maatschappelijke én economische impact te genereren. Dit houdt in: *bijdragen aan innovatieve oplossingen binnen de vijf grote maatschappelijke transitie die in Zuid-Nederland én op mondiale schaal spelen, en marktpartijen in staat stellen (inter)nationale marktkansen te benutten*. Technologische kennis is daarbij belangrijk om tot doorbraken te komen, maar op zichzelf niet voldoende. De uitdaging is om de

technologische én niet-technologische kracht van Zuid-Nederland te benutten, door samenwerking – binnen de regio maar juist ook over regiogrenzen heen.

Kader: Het OPZuid is een vertaling van de regionale inbreng van de Europese Unie. De vijf transitie energie, klimaat, grondstoffen, landbouw & voeding en gezondheid sluiten aan op de Green Deal en Europees en nationaal innovatiebeleid. De reeds vastgestelde [Regionale Innovatie Slimme Specialisatie Strategie 2021-2027 van Zuid-Nederland \(RIS3\)](#) vormt een belangrijk vertrekpunt voor het EFRO-programma. In lijn met de RIS3 zet het EFRO-programma in op innovatiebevordering, vanuit de constatering dat Zuid-Nederland over specifieke kennis en kunde beschikt die tot doorbraken en innovaties binnen de transitie kunnen leiden, maar dat de aanwezige kennis nog niet altijd de markt bereikt. Dit vraagt om gerichte inzet op de valorisatie en toepassing van kennis, met het MKB voorop. Het OPZuid 2021-2027 is dan ook toepassingsgericht en richt zich op de hogere TRL-niveaus. Het OPZuid zal ingezet worden op twee beleidsdoelstellingen, namelijk een **slimmer** en een **groener** Europa.

Budget: De verwachting is dat het OPZuid een budget kent van € 109 miljoen voor de periode 2021-2027, exclusief cofinanciering.

Factsheet

Europese programma's vanaf 2021

Stand van zaken: Het concept OPZuid programmadoecument is aangeleverd bij de Europese Commissie voor informele consultatie. De verwachting is dat de Europese verordeningen voor de zomer 2021 worden gepubliceerd. Hierna kan het programmadoecument worden ingediend bij de Europese Commissie.

Verwachte start programma: De start van het programma wordt in het eerste kwartaal van 2022 verwacht.

REACT-EU

Doel: REACT-EU is een programma van de Europese Commissie dat is gericht op een groen, digitaal en veerkrachtig herstel en op crisisherstel ten gevolge van de COVID-19 pandemie. De kaders voor REACT-EU worden gevormd door Verordening COM(2020) 451 en de besluiten op de top van de Europese Regeringsleiders van 21 juli 2020. Het betreffen extra middelen voor 2021 en 2022 in het kader van Next Generation EU en de middelen moeten uiterlijk eind 2023 zijn besteed. Binnen Nederland is afgesproken dat het EFRO-deel van de REACT-EU-middelen via een extra prioriteit in de lopende landsdelige EFRO-programma's wordt ingezet. Binnen het thema ReactEU wordt de bijdrage vanuit de Europese Commissie in Zuid-Nederland volledig besteed aan het onderdeel 'een groen, digitaal en veerkrachtig herstel van de economie'. In de uitwerking richt Zuid-Nederland zich op het MKB maar ook op andere actoren zoals kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en samenwerkingsverbanden. Binnen deze focus richten we ons op vergroening & digitalisering langs de lijnen van de nieuwe RIS3 2021-2027 en op toekomstgerichte vernieuwing. De doelgroep kent geen focus op specifieke sectoren zoals in het OPZuid 2014-2020 het geval was. Alle sectoren met projecten binnen de bovenstaande focusgebieden kunnen indienen.

Zuid-Nederland heeft als missie om vanuit haar specifieke kracht innovatie te stimuleren die economische impact heeft in Zuid, én op regionale én internationale schaal tot maatschappelijke impact leidt. Vijf grote transitieën staan daarbij centraal, die zowel op mondiale schaal alsook specifiek in Zuid spelen en aansluiten op de thema's van de Green Deal: de energie-, grondstoffen-, klimaat-, landbouw- en voeding- en gezondheidstransitie. Via innovatie kan Zuid-Nederland in deze transitieën oplossingen ontwikkelen die leiden tot maatschappelijke impact in en buiten Zuid-Nederland en die economisch perspectief hebben.

Als gevolg van de COVID-19-pandemie is het voor Zuid-Nederland de uitdaging om activiteiten te ondersteunen die bijdragen aan een groen, digitaal en veerkrachtig herstel van

de economie in lijn met de missie van de nieuwe RIS3 Zuid-Nederland 2021-2027. De uitdaging bestaat eruit om via toekomstgerichte investeringen sterker uit de crisis te komen en daarbij een zo groot mogelijk deel van de zwaar getroffen sectoren te behouden in termen van activiteiten, bedrijvigheid en banen.

ReactEU richt zich in Zuid-Nederland op het MKB in aansluiting op de nieuwe RIS3 2021-2027 en ook bedrijvigheid die tot dusverre buiten beeld is geweest zoals de toeristische en culturele sector. Binnen deze doelgroep vallen ook stichtingen en samenwerkingsverbanden.

Begunstigden zijn het bedrijfsleven, kennisinstellingen en stichtingen in Zuid-Nederland (en daarbuiten met aantoonbare meerwaarde) en in het verlengde van de RIS3 2021-2027 ook (burger)coöperaties en dergelijke, mits professionaliteit en continuïteit redelijkerwijs zijn verzekerd

Kader: Het OPZuid 2014-2020 en de [RIS3 2021-2027](#) zijn het kader voor REACT-EU. REACT-EU richt zich volgens de verordening op crisisherstel in de context van de COVID-19-pandemie en/of op een groen, digitaal en veerkrachtig herstel van de economie. Projecten dienen eind 2023 te zijn afgerond.

Budget: Het budget voor REACT-EU Zuid-Nederland is € 49,5 miljoen Europese middelen.

Stand van zaken: Het wijzigingsverzoek OPZuid 2014-2020 in het kader van REACT-EU wordt voorbereid in maart ingediend. De openstellingen zijn reeds gepubliceerd. Er is een gerichte openstelling voor de drie afzonderlijke provincies en een openstelling die het ecosysteem Zuid Nederland versterkt.

Verwachte start programma: De gerichte provinciale openstelling gaat op 29 maart open en sluit 16 april. De openstelling ecosysteem Zuid Nederland opent op 26 april en sluit op 28 mei. Het betreft hier first come first serve.

Factsheet

Europese programma's vanaf 2021

Just Transition Fund (JTF)

Doel: Als onderdeel van de 'Green Deal' heeft de Europese Commissie in januari 2020 het voorstel voor een Just Transition Mechanism (JTM) gepresenteerd. Het doel is om regio's die sterk afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen, financiële en praktische hulp te bieden in de energietransitie. Onderdeel van het JTM is het Just Transition Fund (JTF), bedoeld om regio's te helpen om de negatieve sociaaleconomische gevolgen van de energietransitie op te vangen. Voor Nederland gaat het primair om investeringen in onderzoeks- en innovatieactiviteiten, in technologie en infrastructuren en in omscholing en bijscholing.

Kader: Het kader van het JTF is vastgelegd in verordening COM(2020) 22 final 2020/0006 (COD).

Budget: De JTF allocatie bedraagt op basis van het onderhandelingsakkoord dat de Europese Raad op 21 juli 2020 heeft gesloten op Europees niveau in totaal € 17,5 miljard. Dit bestaat uit € 7,5 miljard uit het reguliere Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2021-2027, aangevuld met € 10 miljard uit Next Generation EU. Voor Nederland is naar verwachting in totaal ± € 628 miljoen uit het JTF-programma beschikbaar, exclusief cofinanciering. Voor de COROP-gebieden West Noord-Brabant, Zeeuws-Vlaanderen en Zuid-Limburg is per gebied € 58,5 miljoen beschikbaar (dus voor de Zuid-Nederlandse gebieden samen € 175,5 miljoen), exclusief cofinanciering.

Stand van zaken:

Het voorstel voor de verdeling van de middelen van JTF over de Nederlandse regio's ligt ter bespreking voor bij de Europese Commissie.

Verwachte start programma: Nader te bepalen

Recovery and Resilience Facility (RRF)

Doel: De Recovery and Resilience Facility (RRF) zal grootschalige financiële steun bieden voor overheidsinvesteringen en hervormingen die de economieën van de lidstaten veerkrachtiger maken. RRF zal lidstaten helpen de economische en sociale uitdagingen waarmee zij in de nasleep van de crisis worden geconfronteerd, nog kritischer aan te pakken op verschillende gebieden zoals sociale zaken, werkgelegenheid, vaardigheden, onderwijs, onderzoek en innovatie, gezondheidskwesties, maar ook kwesties die verband houden met het ondernemingsklimaat, inclusief het openbaar bestuur en de financiële sector.

Kader: Deze investeringen en hervormingen worden geënt op de uitdagingen en investeringsbehoeften in verband met de groene en digitale overgangen, zodat een duurzaam herstel wordt gewaarborgd. Het Europees Semester, met inbegrip van de beginselen van de Europese pijler van de sociale rechten, zal het kader zijn om de nationale hervormingsprioriteiten vast te stellen en toe te zien op de uitvoering ervan. De lidstaten ontwikkelen hun eigen nationale meerjarige investeringsstrategieën ter ondersteuning van deze hervormingen. Deze strategieën moeten samen met de jaarlijkse nationale hervormingsprogramma's worden gepresenteerd als een manier om de prioritaire investeringsprojecten die met nationale en/of EU-financiering moeten worden gesteund, te schetsen en te coördineren.

Budget: De verwachting is dat lidstaat Nederland ± € 5 miljard uit de Recovery and Resilience Facility zal ontvangen.

Stand van zaken: Op vrijwillige basis zullen de lidstaten bij de Europese Commissie herstelplannen indienen met een gedetailleerd overzicht van de geplande uitgaven en investeringen. Zij zullen zelf mijlpalen voorstellen om de vooruitgang bij de uitvoering van de plannen te controleren en de uitbetaling van de steun te activeren. Dit plan zal in voorjaar 2021 worden ingediend bij de Europese Commissie. Het Rijk zal in najaar 2020 de eerste contouren ophalen voor het plan.

Verwachte start programma: Nader te bepalen.

Factsheet

Europese programma's vanaf 2021

Interreg

Doel: Het Interreg A programma is door de Europese Unie in het leven geroepen om gemeenschappelijke uitdagingen aan te pakken die gezamenlijk in de grensregio's zijn geïdentificeerd en om het onbenutte groeipotentieel in grensgebieden te benutten, en tegelijkertijd het samenwerkingsproces te versterken met het oog op de algehele harmonieuze ontwikkeling van de Unie. Elke grensstreek binnen de Europese Unie kent haar eigen Interreg-programma. Binnen Nederland zijn er op dit moment een viertal Interreg A-programma's: het Interreg Duitsland-Nederland, het Interreg Vlaanderen-Nederland, het Interreg Euregio Maas-Rijn en het Twee Zeeën programma. Door het wegvallen van het Verenigd Koninkrijk als partner in het Twee Zeeën als gevolg van de Brexit, is er nog onduidelijkheid over het voortbestaan van dit programma in de nieuwe Europese programmaperiode 2021-2027.

Kader: Elk Interreg-gebied stelt een Interreg Programma (IP) op dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de Europese Commissie. Het IP is een vertaling van de EU-beleidsdoelstellingen naar de uitdagingen en problemen van de grensregio's. Het is de gezamenlijke strategie van de partners in het betreffende Interreg-gebied om essentiële maatschappelijke transitie in de regio de komende Europese programmaperiode in gang te zetten en tegelijkertijd een bijdrage te leveren aan de realisering van de beleidsdoelstellingen van de EU. Op dit moment is er in de verschillende programma's overeenstemming om de volgende Europese beleidsdoelstellingen een slimmer, groener en sociaal Europa op te nemen in de IP's. Er kan worden ingezet op de thema's innovatie, duurzaamheid, arbeidsmobiliteit en geïntegreerde grensoverschrijdende samenwerking ten behoeve van toerisme, waarbij de [RIS3 2021-2027](#) van Zuid-Nederland het vertrekpunt vormt.

Programmagebied: De intentie is om de huidige programmagebieden van de INTERREG programma's ook in de nieuwe Europese programmaperiode 2021-2027 te behouden. Voor het Duitsland-Nederland programma omvat dat de delen van de Duitse deelstaten Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen en delen van de Nederlandse provincies Friesland, Groningen, Drenthe, Flevoland, Overijssel, Gelderland, Noord-Brabant en Limburg. Voor Vlaanderen-Nederland omvat het bijna geheel Vlaanderen (de provincies West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Antwerpen, Vlaams-Brabant & Belgisch Limburg) en de drie Zuidelijke Nederlandse provincies. Voor het Interreg EMR programma nemen het zuiden en midden van de Nederlandse provincie Limburg, het Duitse gebied Regio Aachen, de Duitstalige Gemeenschap van

België en de Belgische provincies Luik, Limburg, Eifelkreis Bitburg-Prüm en de Landkreis Vulkaneifel, deel. De regio Zuidoost Brabant (NL) en het arrondissement Huy-Waremme zijn geprivilegieerde partners voor onderdelen van het programma.

Budget: De Europese Commissie heeft aangegeven € 373 miljoen aan EFRO middelen beschikbaar te willen stellen aan de lidstaat Nederland om te verdelen over de verschillende Interreg programma's. Voor de Interreg A programma's (grensoverschrijdend) is er € 310 miljoen beschikbaar en voor de Interreg B programma's (transnationaal) € 63 miljoen. Onduidelijk is nog hoe het ministerie van EZK het totaal aan EFRO middelen gaat verdelen over de Interreg VI A programma's.

Stand van zaken: Op dit moment wordt er door de partners van de verschillende Interreg programma's gewerkt aan de voorbereidingen van de nieuwe programma's 2021-2027. Dit gebeurt in nauwe afstemming met het maatschappelijk middenveld. De grote lijnen van de verschillende Interreg A-programma's worden steeds duidelijker en naar verwachting kunnen de IP's na de publicatie van de verordening begin 2021 ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Europese Commissie.

Verwachte start: Verwacht wordt dat de verschillende Interreg-programma's hun eerste openstelling zullen hebben tussen het tweede en vierde kwartaal van 2021.

Factsheet

Europese programma's vanaf 2021

POP3+ 2021-2022 (Noord-Brabant)

Doel:

Met POP3 geeft Nederland invulling aan het Europese plattelandsbeleid als onderdeel van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). De looptijd van het programma waarin projecten konden worden gesubsidieerd was van 2014 tot en met 2020. Inmiddels is besloten het POP3-programma te verlengen tot en met 2022. In deze periode zullen met nieuw budget nieuwe openstellingen plaatsvinden om de plattelandsontwikkeling te blijven stimuleren en geen 'gat' ontstaat tot aan de start van de nieuwe programmaperiode waarin via het GLB Nationaal Strategisch plan (NSP) plattelandsontwikkeling zal worden gesubsidieerd. Deze transitieperiode wordt het POP3+ genoemd.

Vooruitlopend op het GLB-NSP, zal tijdens POP3+ focus aangebracht worden op de thema's klimaat, biodiversiteit, bodem en kringlooplandbouw (incl. stikstof). Noord-Brabant kiest in 2021 voor de volgende subsidieopenstellingen: Jonge Landbouwers, Herstel- en Inrichtingsmaatregelen Natuur en Biodiversiteit, Herstel en Inrichtingsmaatregelen Watersysteem en Samenwerking voor Innovaties.

Kader:

Het GLB van de Europese Unie (EU) gaat terug tot 1957. Het oorspronkelijke doel van het GLB was boeren een redelijk inkomstenbron te bieden. Consumenten dienden verzekerd te zijn van voldoende voedsel tegen een betaalbare prijs. Vandaag de dag bestaat het GLB uit twee pijlers. Onder de eerste pijler vallen Inkomensondersteuning en het Markt- en Prijsbeleid. Pijler 2 is het Plattelandsbeleid, waar het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP) onder valt. De middelen voor het POP komen voort uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO). Nederland mag binnen de Europese kaders een eigen invulling geven aan het plattelandsbeleid. Daar staat tegenover dat de EU alleen subsidies uitkeert als Nederland daar ook zelf geld tegenover stelt voor de ontwikkeling van haar platteland (zogenaamde cofinanciering).

Budget: Het POP3+ voor Noord-Brabant kent een budget van circa € 9 miljoen voor 2021. Het totale budget voor Nederland is naar verwachting € 89,5 miljoen voor 2021.

Stand van zaken: De transitieverordening is gereed, goedgekeurd en gepubliceerd. De eerste landelijke openstellingen zullen aan het begin van het tweede kwartaal van 2021 opengesteld worden.

Verwachte start programma: Voor Noord-Brabant gaat de eerste openstelling open van 29 april 2021 vanaf 9.00 uur tot en met 10 juni 2021 tot 17.00 uur. Dit betreft een openstelling voor Samenwerking voor Innovaties in het kader van EIP ten

behoefte van agrofood. Voor deze openstelling is een totaal budget van € 2 miljoen beschikbaar.

Voor het einde van het tweede kwartaal van 2021 staat een openstelling voor Herstel- en Inrichtingsmaatregelen Natuur en Biodiversiteit gepland. In het najaar van 2021 zal een openstelling voor Herstel en Inrichtingsmaatregelen water worden opengesteld. Tot slot zal de Jonge Landbouwers (JoLA)-regeling naar verwachting eind 2021 worden opengesteld.

Belangrijke documentatie

- [RIS3 Zuid-Nederland 2021-2027 d.d. 21-04-2020](#)

Meer informatie

Kijk voor meer informatie op de website

<https://www.stimulus.nl/programmaperiode-2021-2027/>

Voor aanvullende vragen over de nieuwe programmaperiode 2021-2027 kunt u contact opnemen met Stimulus Programmamanagement, via 040 237 0100 of info@stimulus.nl.

